

Nr 132.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv; given Stockholms slott den 28 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—13:o hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler följande frågor om avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv efter vissa personer och anför därvid:

1:o.

Rätten till arv efter förra lärarinnan Hilma Maria Wistrand från Västerås. Förra lärarinnan Hilma Maria Wistrand från Västerås, vilken var född den 2 oktober 1852, avled den 7 juni 1934 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad

släkting. Behållningen i boet efter henne utgjorde enligt bouppteckningen 61,221 kronor 17 öre.

Genom beslut den 16 november 1934 förklarade Kungl. Maj:t, att klandertalan för allmänna arvsfondens räkning icke skulle anställas beträffande vissa såsom muntligt testamente efter den avlidna bevakade yttranden, enligt vilka hennes husföreståndarinna Frida Karlsson av kvarlåtenskapen skulle erhålla ett belopp av 1,000 kronor.

I proposition nr 192 till 1936 års riksdag, punkten 11, föreslog Kungl. Maj:t på min hemställan riksdagen medgiva, att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Hilma Maria Wistrand ett belopp av 10,000 kronor måtte avstås till Ejnar Israel Englundh, som var den avlidnes ende levande kusin på mödernet. Enligt riksdagens skrivelse den 25 maj 1936, nr 262, blev berörda förslag av riksdagen bifallet.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Västmanlands län insänd och av länsstyrelsen med yttrande den 22 december 1938 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnad skrift hava förre maskinisten Gustaf Gottfrid Wistrand i Alby, Borgsjö socken, och frånskilda hustrun Maria Adelia Krogh, född Wistrand, Stockholm, med förmälan att de vore den avlidnas enda efterlämnade kusiner på fädernet, hemställt, att till vardera av dem måtte efterskänkas ett belopp av 10,000 kronor. Sedermera har Maria Krogh i en den 9 november 1939 dagtecknad, till kammaradvokatfiskalsämbetet insänd skrift anmält, att Gustaf Gottfrid Wistrand avlidit den 15 oktober 1939.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med utlåtande den 8 mars 1940 överlämnat samtliga till ärendet hörande handlingar.

Till stöd för sin ansökning har Maria Krogh, vilken är född den 7 maj 1879, anfört bland annat följande:

Mellan sökanden och Hilma Maria Wistrand hade alltid ett mycket gott förhållande varit rådande. Den avlidna hade vid flera tillfällen uttalat, att hennes vilja vore, att kvarlåtenskapen efter henne skulle tillfalla hennes släktingar. Vid ett tillfälle hade hon yttrat, att sökandens barn skulle få hennes smycken. Det hade varit hennes uppenbara mening att upprätta testamente, men hennes hastiga frånfälle hade icke givit henne tillfälle därtill.

Sökanden åtnjöte underhållsbidrag å 300 kronor per månad från sin frånskilde man. Med detta bidragsbelopp måste sökanden även helt försörja en dotter, vilken på grund av danssjuka aldrig varit i stånd att bidra till sitt uppehälle. Det till sökanden utgående underhållet kunde emellertid komma att upphöra, därest hennes frånskilde man avlede eller råkade i försämrade ekonomiska förhållanden.

Sökanden ägde en tredjedel av en fastighet i Arboga med ett taxeringsvärde av 14,000 kronor, vilken dock icke lämnade någon avkastning. Hennes till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara inkomst för år 1937 hade utgjort 2,190 kronor.

I ärendet verkställd utredning bekräftar i huvudsak de av Maria Krogh lämnade uppgifterna. Dessutom inhämtas av utredningen, att Maria Krogh har å bank inestående cirka 5,000 kronor.

Länsstyrelsen, vars yttrande i ärendet avgivits före sökanden Gustaf Gottfrid Wistrands frånfälle, har ansett utredningen i ärendet giva vid handen,

att det varit Hilma Maria Wistrands bestämda önskan, att hennes kvarlåtenskap icke skulle tillfalla allmänna arvsfonden. Då hon emellertid icke syntes hava uttalat någon mening om hur det borde förfaras med hennes efterlämnade förmögenhet, kunde det enligt länsstyrelsens åsikt med fog ifrågasättas, huruvida hennes negativa inställning gentemot arvsfonden borde tillmätas någon betydelse. Sökandena vore emellertid mindre väl situerade i ekonomiskt avseende, och länsstyrelsen ansåge sig därför böra tillstyrka, att till sökandena avstodes ett skäligt belopp. Då enligt tidigare beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen till den ende efterlämnade kusinen på mödernesidan, Ejnar Israel Englundh, avståtts 10,000 kronor, ansåge länsstyrelsen att till sökandena, som vore de enda efterlämnade kusinerna på fädernesidan, borde avstås ett lika stort belopp, 10,000 kronor, att lika fördelas mellan dem.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande meddelat, att ämbetet godkänt en av vederbörande god man avgiven redovisningsräkning, enligt vilken till allmänna arvsfonden inlevererats 59,710 kronor 36 öre, utgörande fonden tillkommande behållning i boet efter Hilma Maria Wistrand, varjämte ämbetet vidare anfört följande:

Av verkställd släktutredning framgår, att Gustaf Gottfrid Wistrand och Maria Adelia Krogh jämte en tredje person, Maria Josefina Lundgren, äro den avlidnas enda enligt förut gällande arvsordning arvsberättigade släktingar (kusiner) på fädernet. Maria Josefina Adolfina Lundgren har emellertid numera avlidit och såsom ende dödsbodelägare efterlämnat sökanden Maria Adelia Krogh, född Wistrand, såsom universell testamentstagare enligt ett av kammaradvokatfiskalsämbetet den 18 juli 1938 godkänt testamente. Enligt den efter Maria Josefina Adolfina Lundgren upprättade bo-uppteckningen utgjorde behållningen i boet efter henne 3,198 kronor 92 öre. Gustaf Gottfrid Wistrand har enligt vad som i ärendet visats avlidit den 15 oktober 1939. Av utredningen i övrigt framgår, att Maria Adelia Krogh, född Wistrand, stått Hilma Maria Wistrand nära ävensom att hon lever i mindre goda ekonomiska omständigheter. Stadgandet i 5 kapitlet 3 § lagen den 8 juni 1928 om arv synes därför vara tillämpligt. Storleken av den andel av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande bör tillerkännas sökanden, synes ämbetet, i likhet med vad länsstyrelsen i Västmanlands län föreslagit, böra bestämmas till 5,000 kronor.

Den av Gustaf Gottfrid Wistrand gjorda ansökningsen får genom hans *Departements-*frånfälle anses hava förfallit. Vad angår Maria Adelia Krogh synes hon, såsom myndigheterna föreslagit, böra komma i åtnjutande av någon del av ifrågavarande kvarlåtenskap. Då hon är Hilma Maria Wistrands enda nu levande kusin på fädernet, finner jag skäl föreligga för att till henne avstås lika stort belopp, som tidigare avståtts till Hilma Maria Wistrands enda efterlämnade kusin på mödernet, eller 10,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förra lärarinnan Hilma Maria Wistrand från Västerås må avstås ett belopp av 10,000 kronor till Maria Adelia Krogh, född Wistrand.

2:o.

Rätten till arv efter förre hemmansägaren Karl August Olofsson från Nättraby socken. Förre hemmansägaren Karl August Olofsson från Tävetorp i Nättraby socken, Blekinge län, vilken var född den 29 januari 1853, avled den 25 juni 1937 utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. I bouppteckningen, som utvisade en behållning av 3,175 kronor 99 öre, hade bland skulderna upptagits ett belopp å 1,690 kronor, utgörande fordran av fru Hilda Olofsson för vård av den avlidne m. m.

Med utlåtande den 15 juni 1940 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Blekinge län med eget yttrande den 8 mars 1939 till ämbetet insänd skrift, däri förenämnda Hilda Olofsson och hennes man Edvin Olofsson i Gredby, Nättraby, anhållit, att den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Karl August Olofsson måtte avstås till förmån för dem.

Till stöd för ansökningen hava sökandena anfört, att Karl August Olofsson vid olika tillfällen uttalat sin önskan, att sökandena skulle erhålla hans kvarlåtenskap, samt att anledningen härtill varit den, att sökandena under de sista åren av Olofssons levnad lämnat honom vård. Vidare hava sökandena åberopat, att de vore i små omständigheter och hade fem minderåriga barn att försörja, varjämte de meddelat, att de, därest deras ansökning bifölles, ämnade inköpa en tomt och därå uppföra en bostad åt familjen.

Fjärdingsmannen Sture Dahl i Nättraby har genom å ansökningshandling gjord anteckning under edlig förpliktelse intygat, att sökandenas förenämnda uppgift rörande den avlidnes önskan i fråga om disponerandet av hans kvarlåtenskap vore med sanningen överensstämmande.

Av handlingarna i ärendet inhämtas beträffande sökandena, bland annat, att mannen Olofsson är 37 år och hustrun 36 år, att de hava fem barn, av vilka det yngsta är 2 år och det äldsta tio år, att mannen försörjer sig som jordbruksarbetare med en genomsnittlig inkomst av 30 kronor i veckan, samt att sökandena förhyra en bostadslägenhet om två rum och kök för en månadshyra av 25 kronor. Vidare inhämtas, att sökandena under de senaste tio åren uppburit fattigvårdsunderstöd med tillhoppa 321 kronor 5 öre från Nättraby fattigvårdsstyrelse, men att fattigvårdsstyrelsen, efter av kammaradvokatfiskalsämbetet gjord förfrågan, den 6 maj 1940 beslutat efterskänka sin fordran för fattigvård hos makarna Olofsson.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande meddelat, bland annat, att länsstyrelsen till komplettering av i ärendet verkställd utredning under hand inhämtat, att sökandena avtalat om förvärv av den bostadslägenhet som de förhyrde, samt att köpehandling härom upprättats den 25 februari 1939, därvid köpeskilningen bestämts till 3,500 kronor för hus och ett jordområde om 1,000 kvadratmeter.

För egen del har länsstyrelsen tillstyrkt bifall till ansökningen och i sammanhang därmed, i likhet med landsfiskalen i orten, ifrågasatt, att arvs-

medlen lämnades sökandena under villkor att garanti vunnes för att desamma komme att användas till avsett ändamål.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande — med förmälan att ämbetet med hänsyn till den föreliggande ansökningen låtit anstå med in-drivning av ifrågavarande, allmänna arvsfonden tillfallna arv — anfört bland annat följande:

Genom ämbetets försorg hava sökandena erhållit ersättning för under livstiden åt den avlidne utfört arbete m. m. med tillhoppa 1,950 kronor. Då av den i ärendet verkställda utredningen får anses framgå att sökandena stått avlidne Karl August Olofsson i livstiden nära samt att de befinna sig i små ekonomiska omständigheter, anser ämbetet fog föreligga för ett avstående av ifrågavarande arv till förmån för sökandena.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter finner jag skäligt, *Departementse-
chefen.* att allmänna arvsfondens rätt till ifrågavarande arv avstås till förmån för sökandena.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter Karl August Olofsson från Nättraby socken må avstås till förmån för jordbruksarbetaren Edvin Olofsson och hans hustru Hilda Olofsson.

3:o.

Rätten till arv efter Simas Anna Ersdotter från Nås socken. Simas Anna Ersdotter från Nås socken, Kopparbergs län, vilken var född den 2 februari 1853, avled den 7 april 1939 utan att, såvitt framgår av en efter henne den 5 och den 6 maj 1939 upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne utgjorde enligt bouppteckningen 87,033 kronor 65 öre. Bland tillgångarna i boet har i bouppteckningen upptagits en fordran hos Håkas Erik Eriksson, Nås, å 649 kronor jämte tio års ränta härå enligt revers den 9 januari 1909 till Simas Erik Ersson, som avled den 2 februari 1929 och vars hela kvarlåtenskap tillföll hans syster, Simas Anna Ersdotter.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har Håkas Erik Eriksson anhållit om befrielse från skyldighet att till allmänna arvsfonden betala nämnda reversbelopp jämte ränta.

Sökanden, som är född den 27 januari 1875 och äger en mindre jordbruksfastighet inom Nås socken med ett taxeringsvärde av 5,800 kronor, har till stöd för sin ansökning anfört bland annat:

Den gård, han ägde, hade förut tillhört hans morföräldrar. Hans far avled år 1883, då sökanden var 8 år gammal. Morfadern dog år 1907. Strax före morfaderns död blev den förfallna och skuldsatta gården överförd på sökanden. Gården besvärades då av ett hypotekslån på 800 kronor, varjämte varuskulder funnos hos flera handlande i orten. Dessutom måste sökanden

övertaga ifrågavarande revers till Simas Erik Ersson, som utlånat beloppet till sökandens morfader för inköp av en häst, vilket skett före sökandens födelse. Genom arbete och största sparsamhet kunde sökanden emellertid efter övertagandet av gården försörja sin mormor, mor och två systrar samt lyckades så småningom betala varuskuldena och hypotekslånet. År 1919 ingick han giftermål och bebodde nu tillsammans med sin hustru den gamla gården, sedan hans mormor och mor dött och systrarna lämnat hemmet. Reversen till Simas Erik Ersson förföll den 27 juni 1928, enär under tio år dessförinnan någon avbetalning ej gjorts å lånet, ej heller krav riktats mot sökanden. Först efter preskriptionstidens utgång eller den 17 juni 1929 företeddes reversen, varvid sökanden betalade 10 kronor. Sedan allmänna arvsfonden övertagit boet efter Simas Anna Ersson, hade sökanden den 11 maj 1939 åter blivit krävd på grund av reversen.

Enligt vid ansökningen fogat utdrag av inkomstlängden för år 1940 beträffande Nås socken har sökanden icke för nämnda år taxerats vare sig enligt kommunalskattelagen eller förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Över ansökningen hava, efter verkställd utredning, utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Kopparbergs län den 8 oktober 1940 och av kammaradvokatfiskalsämbetet den 27 november 1940.

Den för allmänna arvsfonden vid boutredningen efter Simas Anna Ersdotter förordnade *gode mannen* har upplyst, att då bouppteckningen efter Simas Erik Ersson förrättades den 27 mars 1929, boet därvid uppgavs av Simas Anna Ersdotter samt att ifrågavarande revers icke upptogs såsom tillgång, icke ens såsom osäker fordran, förmodligen beroende på att fordringen då var preskriberad och ansågs värdelös. Under förmälan därjämte, att de av Håkas Erik Eriksson lämnade uppgifterna syntes vara riktiga, har gode mannen, med hänsyn till de omständigheter, under vilka reversen tillkommit samt med kännedom om de kännbara ekonomiska svårigheter, Håkas Erik Eriksson skulle råka i genom att erlægga likvid för reversen, tillstyrkt, att Eriksson befriades från betalningsskyldighet för reversen.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har i sitt utlåtande yttrat:

Då ursprunglige ägaren till reversen Simas Erik Ersson låtit reversen förfalla kan det tänkas, att han haft för avsikt att eftersänka skulden, ehuru detta icke blivit uttryckligen meddelat Håkas Erik Eriksson. Under alla förhållanden synes det icke vara tilltalande, att sökandens avbetalning med 10 kronor till Simas Anna Ersdotter den 17 juni 1929, efter det fordringen preskriberats, skall medföra att återstående skuldbeloppet nu för allmänna arvsfondens räkning avkräves honom. Att sökanden lever i brydsamma ekonomiska förhållanden framgår, förutom av den i ärendet förebragta utredningen, jämväl av hans innevarande år avgivna självdeklaration, enligt vilken sökanden icke haft någon arbetsinkomst och icke äger annan tillgång än fastigheten jämte några inventarier till densamma. Egendomen är icke av den storlek, att den lämnar full försörjning åt ägaren. På grund av det anförda får länsstyrelsen livligt förorda bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande anført, att ämbetet, då sökanden ej stått i något släktskapsförhållande till den avlidna eller, enligt vad utredningen i ärendet gäve vid handen, eljest stått henne i livstiden nära, ansåge bestämmelsen i 5 kap. 3 § lagen om arv den 8 juni 1928 icke vara å

förevarande fall tillämplig, samt hemställt, att ansökningen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Enligt å ifrågavarande revers gjorda anteckningar har å lånet avbetalts den 21 november 1916 10 kronor, den 27 juni 1918 100 kronor och den 17 juni 1929 10 kronor.

I likhet med länsstyrelsen finner jag med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst, att ifrågavarande fordringsbelopp, uppgående efter gjorda avbetalningar till 529 kronor, jämte ränta bör efterskänkas. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfonden genom arv efter Simas Anna Ersdotter från Nås socken tillfallen fordran hos Håkas Erik Eriksson å numera 529 kronor jämte ränta enligt revers den 9 januari 1909 må efterskänkas.

4:o.

Rätten till arv efter Brita (Britte) Charlotta Josefina Daun från Stockholm. Brita (Britte) Charlotta Josefina Daun från Stockholm, vilken var född den 21 augusti 1856, avled den 17 april 1934. Enligt en efter henne upprättad, den 18 juli 1934 avslutad bouppteckning uppgick behållningen i boet till 24,343 kronor 85 öre. I bouppteckningen uppgavs, att den avlidna icke efterlämnat någon arvsberättigad släkting. I tillägg den 1 maj 1937 till bouppteckningen antecknades, att den avlidna efterlämnat följande arvingar, vilka vistades å okänd ort, nämligen fastrarna Johanna Charlotta Daun och Anna Christina Daun samt farbrodern Carl Fredrik Daun, och beslöt med anledning härav Stockholms rådhusrätt den 17 juni 1937, jämlikt 9 kap. 1 § lagen den 8 juni 1928 om arv, att utfärda kungörelse om arvfallet efter Brita (Britte) Charlotta Josefina Daun, vilken kungörelse infördes i allmänna tidningarna den 26 juni 1937. Sedan en kusin till den avlidna hos Kungl. Maj:t gjort framställning om erhållande av viss del av ifrågavarande arv, fann Kungl. Maj:t genom beslut den 20 maj 1938 denna framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, enär arvsmedlen ifråga — då fem år ännu icke lupit till ända efter det förenämnda kungörelse varit införd i allmänna tidningarna — icke kunde för det dåvarande anses tillkomma allmänna arvsfonden.

Sedermere har emellertid utretts, att sagda i nämnda tilläggsbouppteckning såsom arvingar upptagna personer avlidit före Brita Charlotta Josefina Daun, vilkens kvarlåtenskap sålunda tillfallit allmänna arvsfonden; och har ytterligare tillägg till bouppteckningen med anledning härav upprättats och inregistrerats vid Stockholms rådhusrätt. Till arvsfonden har enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd redovisningsräkning inlevererats 26,403 kronor 47 öre.

Med utlåtande den 30 juli 1940 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat två till Kungl. Maj:t ställda, av överståthållarämbetet med yttrande

den 17 februari 1938 till kammaradvokatfiskalsämbetet insända ansökningar, däri två kusiner till Brita Charlotta Josefina Daun, nämligen Anna Charlotta Jonsson, född Svensson, och Fredrika Maria Juliana Svensson, båda i Stockholm, anhållit att av ifrågavarande, allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskap måtte till vardera av dem avstås så stor del, som enligt äldre arvs- lag bort tillkomma dem.

Genom beslut denna dag har Kungl. Maj:t funnit den av Anna Charlotta Jonsson gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Fredrika Maria Juliana Svensson har till stöd för sin ansökning anfört, att hon, som vore född den 19 september 1866, för sitt uppehälle vore huvudsakligen hänvisad till den ringa inkomst hon kunde förvärva såsom försäljningsombud för en firma i Stockholm.

Av den utredning, som överståthållarämbetet i ärendet verkställt, inhämtas, att Fredrika Maria Juliana Svenssons förtjänst, som hon erhållit genom sin verksamhet såsom försäljningsombud, de senaste åren endast uppgått till omkring 1,000 kronor för år, att hon från välgörenhetsinrättningar uppbure understöd med tillhoppa omkring 150 kronor årligen, att hon ägde ett sparkapital å 500 kronor samt att hon för år 1936 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för ett belopp av 780 kronor.

Av verkställd släktutredning framgår, att den avlidna efterlämnat kusiner såväl å mödernet som å fädernet, att kusinerna å fädernet, däribland Fredrika Maria Juliana Svensson, äro fördelade på två grenar, samt att Fredrika Maria Juliana Svensson har ett syskon i livet.

Överståthållarämbetet har ansett sig böra tillstyrka Fredrika Maria Juliana Svenssons ansökning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande framhållit, att Fredrika Maria Juliana Svensson befunne sig i små ekonomiska omständigheter. Stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv den 8 juni 1928 finge anses vara tillämpligt å henne. Det funnes alltså fog för ett efterskänkande till förmån för henne av viss del av kvarlåtenskapen. Beträffande storleken av den andel av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande borde tillerkännas Fredrika Maria Juliana Svensson, syntes den arvsordning, som gällt, innan nyssnämnda lag trätt i kraft, utgöra en lämplig grundval för beräkningen av denna andel. Enligt sagda arvsordning skulle hon hava bekommit en åttondel av behållningen i boet efter den avlidna.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad i ärendet upplysts rörande Fredrika Maria Juliana Svenssons ekonomiska förhållanden synes mig billigt, att hennes ansökning vinner beaktande. Mot kammaradvokatfiskalsämbetets förslag i fråga om den andel av kvarlåtenskapen i boet efter Brita Charlotta Josefina Daun, som bör efterskännas, har jag icke något att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en åttondel av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Brita (Britte) Charlotta Josefina Daun från Stockholm må avstås till Fredrika Maria Juliana Svensson.

5:o.

Rätten till arv efter förre arrendetorparen Johan Björklund från Överlännäs socken. Den 2 februari 1937 avled förre arrendetorparen Johan Björklund från Holms säteri i Överlännäs socken, Västernorrlands län, vilken var född den 21 januari 1857, utan att, såvitt en efter honom den 26 februari 1937 upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Av bouppteckningen framgår, att tillgångarna i boet uppgingo till 6,026 kronor 19 öre och skulderna till 3,641 kronor 27 öre, på grund varav behållningen utgjorde 2,384 kronor 92 öre. Bland skulderna upptogs i bouppteckningen ett belopp av 3,000 kronor, utgörande hushållerskan Brita Katarina Melanders uppgivna fordran för ej uttagen lön de sista tio åren av Björklunds levnad efter en beräknad månadslön av 25 kronor.

Med utlåtande den 21 februari 1941 har kammaradvokattfiskalsämbetet överlämnat två till Kungl. Maj:t ställda, av länsstyrelsen i Västernorrlands län jämte yttrande av den 9 november 1937 till ämbetet insända skrifter, däri förenämnda Brita Katarina Melander i Överlännäs och torparen Per Johan Persson i Östbydal anhållit, att arvet efter Björklund måtte avstås till envar av dem.

Genom beslut denna dag har Kungl. Maj:t funnit den av Persson gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Brita Katarina Melander, som är född den 12 maj 1854, har till stöd för sin ansökning anfört, att hon under 47 år varit anställd som hushållerska hos Björklund samt att hon de första trettio åren åtnjutit en mindre lön, men att hon under de sista sju åren av sin anställning hos Björklund icke uppburit någon kontant lön. Hon ansåge sig därför kunna göra anspråk på utfående av en lön av 25 kronor per månad under sistberörda 17 år, även om hon lagligen icke ägde rätt till utkrävande av lön för längre tid än de sista tio åren av sin nämnda anställning.

I ett å ansökningen tecknat intyg hava två personer i orten förklarat, att de besparingar, som Björklund gjort, endast kunnat ske genom Brita Katarina Melanders arbetsamhet och därigenom att hon under många år ej åtnjutit någon lön samt att det torde hava varit Björklunds mening, att sökanden skulle erhålla hans kvarlåtenskap.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att landsfiskalen Ivar Blomqvist i Undrom, som förordnats till god man för allmänna arvsfonden vid boutredningen efter Björklund, på anmodan av kammaradvokattfiskalsämbetet verkställt utredning till utrönande av befogenheten av sökandens uti boet bevakade lönefordran å 3,000 kronor, därvid han hållit förhör med, förutom sökanden, fem personer. Enligt det därvid förda förhørsprotokollet har sökanden varit mycket arbetsam och pliktrogen samt tillika så sparsam vid skötseln av Björklunds hem, att hon i väsentlig mån möjliggjort för Björklund att spara. Därjämte inhämtas av protokollet, att sökanden från år 1890, då hon tillträdde platsen som hushållerska hos Björklund, till år

1920 uppburit kontant lön av 100 kronor för år, varefter hon icke uttagit någon lön av Björklund. Sökanden yttrade för sin del vid förhöret, att hon i sitt innersta hyst den förhoppningen, att Björklund skulle skriva testamente till förmån för henne, men att hon icke kommit sig för att bedja därom. Vidare meddelade sökanden, att Björklund under hela sista året av sin levnad varit sängliggande och mycket sjuk. Rörande sin ekonomiska ställning uppgav sökanden, att hon ägde ett sparkapital på »ett par tusen kronor», av vilka medel hon ägt en del redan då hon börjat sin anställning hos Björklund.

Enligt vad i ärendet meddelats, har sökanden för år 1940 ej taxerats till kommunal inkomstskatt eller till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Med överlämnande av sagda förhørsprotokoll anförde Blomqvist i yttrande den 3 september 1937 till kammaradvokatfiskalsämbetet, att av utredningen och förhållandena i övrigt syntes framgå att Björklund icke haft för avsikt att skriva testamente till förmån för Melander samt att hon, såvitt han kunde förstå, juridiskt sett icke kunde göra gällande någon rätt till inestående lön. Starka billighetsskäl syntes honom emellertid tala för att Melander erhöle gottgörelse i någon form för sitt trofasta arbete och sin aldrig svikande omsorg om den avlidne och dennes hus. Med hänsyn till förhållandena syntes den ursprungliga lönen eller 100 kronor för år kunna läggas till grund för beräkning härutinnan och 1,700 kronor utgöra ett skäligt ersättningsbelopp.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande anført, att av verkställda utredningar framginge, att Brita Katarina Melander genom sitt arbete i Björklunds hem, för vilket arbete ingen eller ringa lön åtnjutits, i väsentlig grad finge anses hava bidragit till att behållning i boet förefunnits. Länsstyrelsen ansåge sig därför böra tillstyrka bifall till ansökningen på så sätt, att sökanden tillerkändes skälig del av behållningen i boet efter Björklund.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande meddelat *dels* att gode mannen för allmänna arvsfonden den 5 augusti 1938 till fonden inlevererat ett belopp av 3,842 kronor 44 öre enligt av ämbetet godkänd redovisningsräkning, *dels* ock att ämbetet, då Brita Katarina Melander under åtskilliga år mot slutet av Björklunds levnad syntes hava förestått dennes hushåll utan att hava erhållit någon kontant lön, genom beslut den 29 juni 1938 medgivit, att av kvarlåtenskapen efter Björklund finge till henne utbetalas ett med hänsyn till den tidigare till henne utgående lönen beräknat belopp av sammanlagt 1,200 kronor för de sista tio åren av Björklunds levnad. Ämbetet har vidare anført följande:

Då av i ärendet verkställd utredning får anses framgå, att sökanden Melander stått den avlidne i livstiden nära samt att hon befinner sig i jämförelsevis blygsamma ekonomiska omständigheter, anser ämbetet fog förefinnas för ett avstående av så stort belopp av ifrågavarande kvarlåtenskap till förmån för henne, att detta belopp tillsammans med det av ämbetet medgivna beloppet, 1,200 kronor, uppgår till 3,000 kronor, vilket sistnämnda belopp av sökanden Melander uppgivits såsom fordran vid bouppteckningen efter Björklund. Ämbetet tillstyrker därför, att ett belopp av 1,800 kronor avstås av ifrågavarande kvarlåtenskap till förmån för sökanden Melander.

I ärendet är utrett, att Brita Katarina Melander varit i tjänst hos Björklund *Departements-*
såsom hushållerska från år 1890 intill dennes död, samt att hon till år 1920 *chefen.*
åtnjutit en kontant lön av 100 kronor för år, varefter hon ej uttagit lön. Vidare framgår av handlingarna, att Brita Katarina Melander genom sitt arbete hos Björklund och därigenom att hon uppburit så ringa lön i väsentlig grad bidragit till behållningen i boet efter honom. Då därjämte Brita Katarina Melander måste anses hava stått den avlidne i livstiden nära samt befinner sig i små ekonomiska omständigheter, synas starka skäl tala för att hela kvarlåtenskapen efter Björklund efterskänkes till förmån för henne.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förre arrendetorpren Johan Björklund från Överlän-
näs socken må avstås till Brita Katarina Melander.

6:o.

Rätten till arv efter slöjdhandlaren Klas Albin Sahlberg från Kalmar.

Slöjdhandlaren Klas Albin Sahlberg från Kalmar, vilken var född den 16 december 1861, avled den 13 maj 1939 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bouppteckningen till 119,213 kronor 42 öre.

Med utlåtande den 11 oktober 1939 har länsstyrelsen i Kalmar län överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri hushållerskan Ester Maria Möller i Kalmar anhållit, att av den avlidnes kvarlåtenskap ett belopp av 5,000 kronor måtte avstås till hennes förmån. Till stöd för ansökningen har sökanden, som är född den 20 november 1877, anfört bland annat, att hon varit i tjänst hos Sahlberg under sammanlagt tio år mot en kontant lön av 30 kronor i månaden, att hennes ekonomiska ställning vore dålig samt att hennes arbetsförmåga vore betydligt nedsatt.

Av genom länsstyrelsens försorg verkställd utredning inhämtas, att sökanden innehaft sin nämnda anställning hos Sahlberg *dels* från våren 1925 till november 1933, *dels* från augusti 1938 till Sahlbergs död, samt att hennes enda tillgångar utgjordes av å sparbanksbok inestående 944 kronor 56 öre.

Länsstyrelsen har i sitt utlåtande anfört, att Sahlberg, såvitt länsstyrelsen hade sig bekant, icke under livstiden uttalat någon avsikt att bereda sökanden tryggad ålderdom. Under sådana förhållanden och då sökandens senaste anställning hos Sahlberg belöpte sig till allenast cirka ett år, syntes inga starkare skäl tala för bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har den 8 mars 1940 avgivit infortrat utlåtande i ärendet och därvid överlämnat en av stadsfiskalen i Kalmar avgiven rapport över förhör, som han på begäran av ämbetet om utredning, huruvida sökanden stått den avlidne i livstiden nära, hållit med tvenne perso-

ner, vilka känt den avlidne sedan lång tid tillbaka. Enligt rapporten skulle Sahlberg haft mycket svårt att få någon hushållerska att stanna någon längre tid hos honom. Sökanden hade varit den enda, med vilken han kommit överens och som skött hans hem till belåtenhet.

Enligt ett vid rapporten fogat läkarintyg har sökanden på grund av sjukdom höggradigt nedsatt förvärvsförmåga.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande, under förmälan bland annat, att dödsboet efter Sahlberg vore föremål för utredning samt att några medel efter honom icke till allmänna arvsfonden inlevererats, vidare anfört följande:

Vad angår den föreliggande ansökningen, synes av den i ärendet verkställda utredningen framgå, att sökanden kan sägas hava stått den avlidne i livstiden nära. Med hänsyn härtill och då hon jämväl befinner sig i torftiga ekonomiska omständigheter, får stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv den 8 juni 1928 anses vara i ärendet tillämpligt. Fog torde därför finnas för ett efterskänkande till hennes förmån av allmänna arvsfondens rätt till viss del av kvarlåtenskapen efter den avlidne och anser ämbetet, att till henne bör avstås ett engångsbelopp, vilket skäligen synes kunna bestämmas till av henne begärda 5,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad i ärendet förekommit tillstyrker jag, att någon del av ifrågavarande kvarlåtenskap avstås till sökanden. Med hänsyn till den relativt korta tid hon varit anställd hos Sahlberg torde denna del skäligen icke böra bestämmas till högre belopp än 2,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillkommande kvarlåtenskapen efter slöjdhandlaren Klas Albin Sahlberg från Kalmar ett belopp av 2,000 kronor må avstås till Ester Maria Möller.

7:o.

Rätten till arv efter Hulda Teresia Andersson från Stockholm. Hulda Teresia Andersson från Stockholm, vilken var född den 19 april 1864, avled den 7 augusti 1938 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting.

I bouppteckningen upptogs tillgångar till ett värde av 984 kronor 35 öre samt skulder till ett belopp av 1,094 kronor 70 öre, varför alltså förelåg en brist i boet å 110 kronor 35 öre. Bland boets skulder ingick en post å 450 kronor, avseende skuld till Ellen Frida Teresia Johansson för skötsel av den avlidnas hem.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 30 november 1939 till finansdepartementet inkommen skrift har Ellen Frida Teresia Johansson, som är född den 4 mars 1885 och dotter utom äktenskap till en broder till den avlidna, anhållit, att kvarlåtenskapen efter Hulda Teresia Andersson, vilken endast bestode av

en för den avlidnas räkning med boets medel inköpt urngrav å Norra kyrkogården i Stockholm, måtte avstås till förmån för sökanden.

Sökanden har uppgivit, att kostnaden för inköp av urngraven inginge i den i bouppteckningen upptagna posten för begravningskostnader. Till stöd för ansökningen har sökanden bl. a. framhållit, att hon, som blivit uppfostrad i den avlidnas föräldrars hem, på äldre dagar sammanbott med Hulda Teresia Andersson och vårdat henne allt intill hennes död, samt att den avlidna förklarar, att sökanden självfallet vore hennes rättmätige arvtagare.

I ärendet hava utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet den 20 januari och av kammaradvokatfiskalsämbetet den 8 mars 1940.

Enligt en vid överståthållarämbetets utlåtande fogad rapport över förhör med sökanden har hon uppgivit bland annat följande:

Hulda Teresia Andersson hade i livstiden uttalat en önskan att vid sin död bliva begravd å Norra kyrkogården. I anledning härav hade sökanden vid hennes död för 200 kronor av boets medel inköpt ifrågavarande urngrav, vari den avlidnas stoft numera nedsatts. Urngraven rymde enligt vad som uppgivits för sökanden plats för nio urnor. Av förbiseende och bristande kännedom om gällande föreskrifter hade sökanden vid inköpet av gravplatsen ej antecknat densamma för den avlidna och sig gemensamt, enär sökanden trott, att hon, såsom nära släkting till den avlidna, skulle ändock få begravas där.

Överståthållarämbetet har tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört bland annat:

Enligt av ämbetet den 9 mars 1939 godkänd slutredovisning av dödsboet har någon behållning icke tillförts allmänna arvsfonden. Bland boets skulder har upptagits en till 339 kronor 65 öre nedskreven fordran av sökanden å 450 kronor för skötsel av den avlidnas hem och vård under hennes sista sjukdom. Boets behållning utgöres sålunda endast av ifrågavarande urngrav. I ärendet torde få anses framgå, att sökanden stått den avlidna i livstiden synnerligen nära, varför stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv lär vara tillämpligt. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts hemställer ämbetet, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen för sin del medgiva, att den rätt allmänna arvsfonden kan äga till ifrågavarande urngrav måtte efterskänkas till förmån för sökanden.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t *Departements-* måtte föreslå riksdagen medgiva *chefen.*

att den rätt allmänna arvsfonden kan äga till en urngrav, som inköpts med i boet efter Hulda Teresia Andersson från Stockholm ingående medel, må avstås till Ellen Frida Teresia Johansson.

8:o.

Rätten till arv efter stenarbetaren Carl Alfrid Johansson-Älvsborgaren från Svenljunga socken. Stenarbetaren Carl Alfrid Johansson-Älvsborgaren från Svenljunga socken, Älvsborgs län, vilken var född den 24 november 1864, avled den 13 november 1938 utan att, såvitt en efter honom upprättad

bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Enligt bouppteckningen uppgick behållningen i boet efter honom till 55,904 kronor 48 öre. Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet godkänt ett av den avlidne den 21 januari 1933 upprättat testamente, varigenom han borttestamenterat 20,000 kronor, har Kungl. Maj:t efter framställning av ämbetet genom beslut den 9 juni 1939, med stöd av 5 kap. 2 § lagen den 8 juni 1928 om arv, förklarat, att klander icke skulle för allmänna arvsfondens räkning äga rum mot ett av den avlidne den 25 juni 1937 gjort tillägg till förenämnda testamente, varigenom han borttestamenterat ytterligare 20,000 kronor. Efter det nämnda belopp om tillhoppa 40,000 kronor utbetalats, har till allmänna arvsfonden inlevererats ett belopp av 14,653 kronor 80 öre, utgörande fonden tillkommande behållning i boet efter den avlidne.

Med utlåtande den 21 juni 1940 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Älvsborgs län ingiven och av länsstyrelsen med eget yttrande den 7 december 1939 jämte införskaffad utredning till ämbetet insänd skrift, däri änkan Hulda Serafia Mattsson i Tureberg gjort framställning i syfte att någon del av kvarlåtenskapen, om möjligt i form av livränta, måtte avstås till henne, som vore den avlidnes utom äktenskap födda dotter.

Av ett vid ansökningen fogat utdrag av Svenljunga församlings födelse- och dopbok framgår, att sökanden är född den 2 december 1888 utom äktenskap samt att såsom hennes föräldrar antecknats Carl Alfrid Johansson och Sigfrida Elvira Emanuelsdotter.

Sökanden har till stöd för sin ansökning anført, bland annat, att hon, som sedan år 1933 vore änka efter plåtslagaren Karl Edvard Mattsson, med vilken hon hade två döttrar, respektive 26 och 31 år gamla, numera vore sjuklig och medellös. Någon hjälp från sina döttrar kunde hon ej påräkna. Hitills hade hon försörjt sig såsom tidningsbud, men på grund av sjuklighet trodde hon sig icke kunna fortsätta därmed.

Av utredningen i ärendet inhämtas, *dels* att sökandens moder Sigfrida Elvira Emanuelsdotter, som är född 1862, vid förhör uppgivit, att stenarbetaren Carl Alfrid Johansson och hon, vilka under åren 1884—1888 tjänat hos samme arbetsgivare, varit trolovade, men att knappast någon person nu funnes i livet, som kunde styrka detta, *dels ock* att en kvinnlig kusin till Carl Alfrid Johansson vid förhör uppgivit, *att* hon under sin vistelse i Svenljunga under åren 1884—1888 varit mycket tillsammans med Johansson och Elvira Emanuelsdotter, vilka under denna tid varit »fästfolk», *att* hon vid några tillfällen genom deras yttranden förstått, att de ämnade ingå äktenskap med varandra, *samt att* hon sedermera någon gång under år 1906 i Svenljunga sammanträffat med Johansson, vilken därvid på hennes fråga, om han inte borde tänka på Elvira Emanuelsdotter och dennas dotter, som han ju vore fader till, svarat, att han betalt understöd till dem och att han därför icke hade med dem att göra.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har anført, att utredningen i ärendet syntes innefatta sannolika skäl för att sökanden vore dotter till arvlåtaren och möj-

ligen att anse som trolovningsbarn. Med hänsyn härtill och till övriga upplysta omständigheter syntes billighetsskäl tala för att sökandens hemställen i lämplig utsträckning och på lämpligt sätt bifölles.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört följande:

Av utredningen i ärendet framgår, att sökanden Hulda Serafia Mattsson är född utom äktenskap den 2 december 1888 i Svenljunga församling, att såsom föräldrar uppgivits Carl Alfrid Johansson och Sigfrida Elvira Emanuelsdotter samt att sökanden är änka, medellös och sjuklig. Då sålunda enligt ämbetets mening starka billighetsskäl tala för ett tillmötesgående av sökandens framställning, anser sig ämbetet kunna tillstyrka, att viss del av ifrågavarande arv efterskänkes till förmån för henne. Beträffande storleken av det belopp, som sålunda skulle efterskänkas, ävensom sättet för dess utbetalande finner ämbetet lämpligast, att i enlighet med av sökanden uttalat önskemål visst belopp av sagda kvarlåtenskap överföres till den genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 september 1931 inrättade, under statskontorets förvaltning stående »Allmänna arvsfondens livräntefond» för beredande av livränta åt sökanden, och föreslår ämbetet, att detta belopp må beräknas till ungefär tre fjärdedelar av det fonden tillgodoförda beloppet eller i runt tal 10,000 kronor. Ämbetet föreslår därjämte att tidpunkten, varifrån livräntan anges skola utgå, bestämmas till den 1 januari 1940. Ämbetet hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå riksdagen medgiva, att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Carl Alfrid Johansson-Älvsborgaren från Svenljunga socken måtte till ovannämnda livräntefond överföras ett belopp av 10,000 kronor, varav avkastningen skall såsom livränta utgå till sökanden från och med den 1 januari 1940 under hennes återstående livstid, och läser Kungl. Maj:t tillika vilja föreskriva att de i Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 11 september 1931 givna föreskrifter skola i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande nu omförmälda kapitalavsättning och därav utgående livränta.

Pensionsstyrelsen har, på förfrågan från finansdepartementet om möjligheten att bereda sökanden livränta genom inbetalning av det föreslagna beloppet till försäkring enligt 35 § lagen om folkpensionering, i skrivelse den 7 januari 1941 meddelat, att därest ett belopp av 10,000 kronor kunde erläggas till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring under berörda januari månad för att tillförsäkra en kvinna, som vore född den 2 december 1888 och som ej vore till arbete varaktigt oförmögen, en omedelbart utgående livränta, densamma skulle — med tillämpning av försäkringstekniska grunder som i möjligaste mån anslöte sig till de för den frivilliga försäkringen fastställda — utgå med 547 kronor per år från och med den 1 januari 1941 till och med den månad, under vilken den försäkrade avlede.

För egen del finner jag billighetsskäl tala för att viss del av ifrågavarande allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskap användes till beredande av understöd åt sökanden i form av en livränta under hennes återstående livstid. I överensstämmelse med vad som under senare år pläгат ske i liknande fall torde den anordningen böra vidtagas att för ändamålet erforderligt kapitalbelopp överföres till den av kammaradvokatfiskalsämbetet omnämnda livräntefonden, varefter statskontoret skall hava att från fonden gälda livräntan. Denna synes med hänsyn till omständigheterna i ärendet skäligen böra

*Departements-
chefen.*

bestämmas till ett belopp, som ungefärligen motsvarar vad som skulle utgå vid inbetalning av ett belopp av 10,000 kronor till pensionsstyrelsens på frivilliga avgifter grundade försäkring. Jag föreslår därför, att livräntebeloppet bestämmas till 500 kronor. Livräntan synes böra utgå från och med den 1 januari 1941.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter stenarbetaren Carl Alfrid Johansson-Älvsborgaren från Svenljunga socken må avstås vad som erfordras för beredande av livränta åt änkan Hulda Serafia Mattsson med 500 kronor om året från och med den 1 januari 1941 under hennes återstående livstid.

9:o.

Rätten till arv efter förre lantbrevbäraren Svante Leonard Berglund från Järnboås socken. Förre lantbrevbäraren Svante Leonard Berglund från Järnboås socken, Örebro län, vilken var född den 21 januari 1868, avled den 23 november 1938 utan att, såvitt en efter honom den 15 februari 1939 upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet uppgick enligt bouppteckningen till 17,718 kronor 44 öre. Till allmänna arvsfonden har inlevererats *dels* av länsstyrelsen i Örebro län den 5 april 1940 ett belopp av 937 kronor 64 öre, utgörande behållna köpskillingen för en dödsboet tillhörig fastighet, *dels ock* av den för allmänna arvsfonden vid boutredningen efter den avlidne förordnade gode mannen den 7 juni 1940 ett belopp av 17,810 kronor 30 öre, utgörande behållningen av boets lösa egendom enligt en av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd slutredovisning för boets förvaltning.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Örebro län den 10 mars 1939 inkommen skrift hava förre byggnadsarbetaren Carl Johan Funke i Örebro samt förre garvaren Alfred Lundberg och dennes syster hushållerskan Hulda Lundberg, båda i Vadstena, anhållit, att det arv, som tillfallit allmänna arvsfonden efter Svante Leonard Berglund, måtte avstås, antingen helt eller delvis, till förmån för sökandena.

Till stöd för ansökningen hava sökandena bland annat åberopat, att de vore kusiner till den avlidne.

Efter verkställd utredning samt efter inhämtande av yttranden från magistraten i Örebro och, såvitt angår Alfred Lundberg och Hulda Lundberg, från länsstyrelsen i Östergötlands län, har länsstyrelsen i Örebro län med yttrande den 6 juni 1939 till kammaradvokatfiskalsämbetet insänt handlingarna i ärendet, varefter ämbetet, efter att hava införskaffat ytterligare utredning, jämte eget utlåtande den 31 augusti 1940 överlämnat handlingarna till Kungl. Maj:t.

Genom beslut denna dag har Kungl. Maj:t funnit förevarande ansökning,

såvitt den avser Carl Johan Funke och Alfred Lundberg, icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Beträffande *Hulda Lundberg* inhämtas av utredningen bland annat följande:

Hon är född 1865 och ogift samt har under flera års tid bott hos sin bror Alfred Lundberg och skött dennes hushåll. Under de senaste fjorton åren har hon icke uppburet någon kontant lön av sin bror. År 1925 hade hon ägt ett mindre sparkapital, som hon emellertid förlorade i samband med broderns konkurs. Från och med maj månad 1938 åtnjuter hon folkpension med 27 kronor 30 öre för månad. På grund av nedsatt synförmåga och avtagande kroppskrafter är hon numera oförmögen att utföra något nämnvärt arbete.

Den i ärendet verkställda släktutredningen, som dock icke blivit fullständig, enär släktingar å fädernet icke kunnat anträffas, visar, att den avlidne efterlämnat kusiner å mödernet, däribland Hulda Lundberg, fördelade på tre grenar, samt att Hulda Lundberg har två syskon i livet.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har i sitt yttrande till länsstyrelsen i Örebro län förklarat sig intet hava att erinra mot bifall till ansökningen i vad den anginge Hulda Lundberg.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt berörda yttrande anfört:

Av den i ärendet verkställda utredningen framgår, att Hulda Lundberg uppnått en ålder av 75 år, lider av nedsatt synförmåga samt befinner sig i fattiga omständigheter. Stadgandet i 5 kap. 3 § i lagen den 8 juni 1928 om arv får därför anses vara tillämpligt å henne, varför ämbetet anser ansökningen, i vad den rör henne, vara förtjänt av beaktande. Beträffande storleken av den andel av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande bör tillerkännas denna sökande, utgör enligt ämbetets mening den arvsordning, som gällt innan nyssnämnda lag trätt i kraft, en lämplig grundval för beräkning av denna andel. Enligt denna arvsordning skulle Hulda Lundberg hava bekommit en adertondel av behållningen i boet efter avlidne Svante Leonard Berglund.

I likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet tillstyrker jag, att till Hulda Lundberg avstås så stor del av ifrågavarande kvarlåtenskap, som skulle hava tillkommit henne, därest den före år 1929 gällande arvsordningen varit i förevarande fall tillämplig. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en adertondel av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förre lantbrevbäraren Svante Leonard Berglund från Järnboås socken må avstås till Hulda Lundberg.

10:o.

Rätten till arv efter förre lantbrukaren Nils Rasmusson från Fjälkinge socken. Förre lantbrukaren Nils Rasmusson från Fjälkinge socken, Kristianstads län, vilken var född den 15 december 1871, avled den 13 juni 1938 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efter-

lämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter honom uppgick enligt bouppteckningen till 83,444 kronor 75 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 26 juli 1939 dagtecknad skrift hava lantbrukaren Nils Nilsson och hans hustru Anna Nilsson i Flodala, Fjälkinge, under förmälan att Anna Nilsson vore kusin till Nils Rasmusson, anfört följande:

Rasmusson, som vid olika tillfällen lämnat dem ekonomiskt bistånd, hade visat särskilt intresse för makarnas sex söner och uttryckligen förklarar, att han ämnade lämna även dem ekonomisk hjälp. Han hade emellertid den 11 juni 1938 drabbats av hjärnblödning och avlidit utan att ha återfått medvetandet, till följd varav han därefter icke kunnat vidtaga några som helst dispositioner angående sin kvarlåtenskap. Då sökandena på grund av ekonomiska svårigheter icke kunnat skaffa sina söner den utbildning, som för deras framtida verksamhet och utkomstmöjlighet vore erforderlig, hemställde de, att av den allmänna arvsfonden efter Rasmusson tillfallna kvarlåtenskapen måtte till sökandenas söner Nils Arne Bertil, född 1912, Per Börje Helmer, född 1914, Erik Allan Birger, född 1916, Sven Rune Lennart, född 1919, samt Karl Otto Gunnar och Karl Ebbe Ragnar, båda födda 1922, för deras fortsatta utbildning avstås så stor del, som skulle tillkommit Anna Nilsson, därest tidigare arvsordning varit gällande.

Vidare hava i en till Kungl. Maj:t ställd, den 31 juli 1939 dagtecknad skrift änkan Kerstin Trulsson, född Persson, i Horna, Åhus socken, och Nils Persson i Bromölla såsom förmyndare för Karl Persson i Horna anhållit, att av ifrågavarande, allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskap måtte till Kerstin Trulsson och Karl Persson, vilka vore kusiner till Rasmusson, avstås skäliga belopp för tryggnad av deras ålderdomsförsörjning, förslagsvis 5,000 kronor till vardera.

Till stöd för ansökningen hava sökandena anfört bland annat:

Karl Persson, som vore född 1882, hade sedan barndomen varit sinnesslö och vore enligt läkarintyg fullständigt arbetsförmögen. Sedan föräldrarnas bortgång hade han vistats hos systemen Kerstin Trulsson och vårdats av henne. Kerstin Trulsson, född 1869, vore numera sjuklig, och hennes arbetsförmåga vore, såsom läkarintyg utvisade, betydligt nedsatt. Nils Rasmusson hade varit mycket hjälpsam mot sina kusiner Kerstin och Karl. År 1932 hade han till dem och en numera avliden syster till dem såsom gåva överlämnat 5,000 kronor. Sedan såväl Rasmusson som en broder till dem, vilken även lämnat dem ekonomisk hjälp, avlidit, vore Karl Perssons och Kerstin Trulssons ekonomiska ställning mycket brydsam. Karl Perssons kapital utgånge vid utgången av år 1938 till allenast 1,162 kronor 44 öre, och Kerstin Trulssons förmögenhet utgånge vid samma tid till 8,969 kronor 16 öre, varav 8,000 kronor utgjordes av fastigheter, vilka förutom husrum åt henne och hennes broder Karl allenast gäve en årlig nettoavkastning av 125 kronor.

Över ansökningarna hava utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Kristianstads län den 27 september och den 15 november 1939 samt av kammaradvokatfiskalsämbetet den 31 december 1940. Länsstyrelsen har vid sina utlåtanden fogat från vederbörande landsfiskaler inhämtade yttranden, varjämte såväl länsstyrelsen som ämbetet föranställt om närmare utredning i ärendet.

Utredningen bekräftar i allt väsentligt de uppgifter, som lämnats till stöd

för ansökningarna. Vidkommande Karl Persson har utöver vad som meddelats i ansökningen, som rör honom, upplysts, att han åtnjuter folkpension med 310 kronor för år.

Med anledning av *makarna Nilssons* ansökning har *länsstyrelsen* yttrat, att länsstyrelsen funne sig, på grund av vad i ärendet blivit utrett, böra tillstyrka bifall till ansökningen på det sätt, att till sökandenas sex barn, med lika fördelning dem emellan, avstodes så stor del av ifrågavarande kvarlåtenskap, som skulle hava tillkommit Anna Nilsson, därest den före år 1929 gällande arvsordningen varit i förevarande fall tillämplig.

I sitt utlåtande i anledning av den av *Kerstin Trulsson* och *Nils Persson* gjorda ansökningen har *länsstyrelsen* anfört bland annat:

Ehuru sökandenas framställning synes länsstyrelsen i viss grad värd beaktande med hänsyn till Karl Perssons och Kerstin Trulssons bristande förmåga att genom arbete försörja sig, anser sig länsstyrelsen dock icke kunna tillstyrka bifall till framställningen, åtminstone icke i den utsträckning, som sökandena föreslagit. Karl Perssons behov synas vara nödtorftigt tillgodosedda genom den folkpension, han åtnjuter, samt det kapital, han äger. Vad Kerstin Trulsson beträffar, skulle enligt länsstyrelsens mening möjligen kunna ifrågakomma, att av Nils Rasmussons kvarlåtenskap avsattes ett belopp för beredande av livränta åt henne med förslagsvis 300 kronor om året under hennes återstående livstid.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande meddelat, att av arvet efter Nils Rasmusson till allmänna arvsfonden, efter vissa avdrag, inlevererats 83,939 kronor 4 öre, som torde tillkomma fonden. Ett mindre belopp torde ytterligare komma att tillföras fonden. Därjämte har ämbetet anfört huvudsakligen följande:

Av den i ärendet verkställda släktutredningen framgår, bland annat, att Nils Rasmusson vid sin död efterlämnat å fädernet en avlidne farbroders tre barn, däribland sökandena Kerstin Trulsson, född Persson, och Karl Persson, samt å modernet en avlidne mosters två barn, däribland sökanden Anna Nilsson, född Abrahamsson. Vad till en början angår den av makarna Nilsson till förmån för deras sex söner Nils Arne Bertil, Per Börje Helmer, Erik Allan Birger, Sven Rune Lennart, Karl Otto Gunnar och Karl Ebbe Ragnar den 26 juli 1939 dagtecknade ansökningen med den 11 februari 1940 dagtecknat instämmande däri av sönerna Nils Arne Bertil, Per Börje Helmer och Erik Allan Birger, så framgår av utredningen, att avlidne Nils Rasmusson hyst ett särskilt intresse för makarnas söner, vilka han förklarar sig ämna ekonomiskt hjälpa. Då dessa därför enligt ämbetets förmenande stått den avlidne i livstiden nära och därjämte befinna sig i små ekonomiska omständigheter, torde fog finnas för ett efterskänkande av viss del av kvarlåtenskapen efter Rasmusson till förmån för dem. Beträffande storleken av detta belopp skulle deras moder, om äldre arvsordning fortfarande varit gällande, vid Rasmussons död ha bekommit en fjärdedel av kvarlåtenskapen efter honom. I anslutning härtill men med sedvanlig begränsning av denna andels storlek torde ett belopp av sammanlagt 12,000 kronor få anses skäligt. Vid bifall härtill skulle en var av sönerna erhålla 2,000 kronor. Vad därefter angår den av Kerstin Trulsson och Nils Persson gjorda ansökningen, så synas beträffande Nils Perssons myndling Karl Persson billighetsskäl knappast tala för ett bifall till framställningen. I likhet med länsstyrelsen finner sig äm-

betet därför nödsakat avstyrka Nils Perssons ansökning. Beträffande Kerstin Trulsson är hon, enligt vad utredningen ger vid handen, i små ekonomiska omständigheter. Då hon därjämte är kusin till Nils Rasmusson, synas billighetsskäl tala för ett avstående av någon del av kvarlåtenskapen efter honom till förmån för denna sökande. Ett avstående synes ämbetet dock lämpligen böra givas formen av ett överförande av visst belopp av kvarlåtenskapen efter den avlidne till den genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 september 1931 inrättade, under statskontorets förvaltning stående »Allmänna arvsfondens livräntefond» för tillförsäkrande åt sökanden Kerstin Trulsson av en årlig livränta under hennes återstående livstid. I fråga om storleken av ifrågavarande livränta synes ett årligt belopp av 300 kronor vara skäligt och lämpligt. Livräntan torde böra utgå från den 1 juli 1938 och av statskontoret utbetalas månadsvis i efterskott.

*Departements-
chefen.*

Vad beträffar makarna Nilssons ansökning föreslår jag i likhet med länsstyrelsen, att den del av kvarlåtenskapen efter Rasmusson, som skulle hava tillkommit Anna Nilsson, därest förut gällande arvsordning varit tillämplig, avstås till makarnas sex söner med lika fördelning dem emellan. Av handlingarna i ärendet framgår, att Anna Nilsson skulle enligt nämnda arvsordning hava bekommit $\frac{1}{4}$ av behållningen i boet efter Rasmusson eller i avrundat tal 21,000 kronor. Envar av sönerna skulle således vid bifall till detta förslag erhålla 3,500 kronor.

Vidkommande den av Kerstin Trulsson och Nils Persson gjorda ansökningen hava länsstyrelsen och kammaradvokatfiskalsämbetet ansett sig icke kunna tillstyrka ansökningen, såvitt den avser Nils Perssons myndling Karl Persson, då dennes behov syntes vara nödortfittigt tillgodosedda genom den folkpension, han åtnjöte samt det kapital han ägde. Däremot hava berörda myndigheter ansett billighetsskäl tala för ett avstående av någon del av kvarlåtenskapen efter Rasmusson till förmån för Kerstin Trulsson och i sådant hänseende ifrågasatt, att erforderligt belopp avsattes för beredande åt henne av en årlig livränta av 300 kronor. Då både Karl Persson och Kerstin Trulsson äro kusiner till Rasmusson och enligt den förebragta utredningen leva i torftiga ekonomiska omständigheter, synas mig billighetsskäl tala för att någon del av kvarlåtenskapen användes till beredande av understöd åt dem båda i form av livränta. Beträffande livräntornas belopp föreslår jag, att desamma bestämmas till 300 kronor för vardera att utgå från och med den 1 januari 1941. För ändamålet erforderligt kapitalbeioopp torde, såsom i liknande fall plägar ske, överföras till den under statskontorets förvaltning stående »allmänna arvsfondens livräntefond», varefter statskontoret skall hava att från denna fond gälda livräntorna.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter lantbrukaren Nils Rasmusson från Fjälkinge socken må avstås

dels ett belopp av 3,500 kronor till envar av Nils Arne Bertil Nilsson, Per Börje Helmer Nilsson, Erik Allan Birger Nils-

son, Sven Rune Lennart Nilsson, Karl Otto Gunnar Nilsson och Karl Ebbe Ragnar Nilsson,

dels ock vad som åtgår för beredande av livräntor åt Kers-
tin Trulsson och Karl Persson med 300 kronor om året åt
vardera från och med den 1 januari 1941 under deras åter-
stående livstid.

11:o.

Rätten till arv efter Johan Magnus Fredrik Gahne från Visby. Johan Magnus Fredrik Gahne från Visby, vilken var född 1872, avled den 26 juli 1939 utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Av kvarlåtenskapen efter honom har enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd redovisningsräkning till allmänna arvsfonden inlevererats ett belopp av 18,401 kronor 61 öre.

Med utlåtande den 10 januari 1941 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Gotlands län jämte yttrande av den 14 december 1939 till ämbetet insänd, den 9 oktober 1939 dagtecknad skrift, däri en kusin till Gahne, nämligen Edla Johanna Charlotta Svensson, född Gustafsson, i Hägvide, Lärbro socken, anhållit, att det arvsfonden tillfallna arvet efter Gahne måtte avstås till förmån för henne.

Till stöd för ansökningen har sökanden bl. a. åberopat sin släktskap med Gahne samt att hon och hennes man, vilka i sitt äktenskap hade 8 barn i åldern 3—17 år, befunno sig i knappa ekonomiska omständigheter.

Av i ärendet verkställd utredning inhämtas i huvudsak följande:

Edla Johanna Charlotta Svensson är född den 17 juni 1903 och sedan 1922 gift med hemmansägaren Per Niklas Vilhelm Svensson. Makarna äga en år 1925 för 25,000 kronor inköpt jordbruksegendom, taxerad till 20,000 kronor men intecknad till 29,000 kronor. De äro i orten kända såsom arbetsamma och ordentliga och leva i fattiga omständigheter. Vad beträffar Gahne var han sinnesslö och sedan år 1932 ställd under förmyndare. Enligt dennes uppgift hade Gahne icke under de sistförflutna 19 åren stått i förbindelse med sökanden, om vars släktskap med Gahne förmyndaren saknat kännedom.

Av den i ärendet verkställda släktutredningen framgår, att den avlidne efterlämnat kusiner såväl å fädernet som å mödernet, att kusinerna å mödernet, däribland sökanden, äro fördelade på tre grenar, samt att sökanden icke har något syskon.

Den för allmänna arvsfonden förordnade *gode mannen* vid boutredningen efter Gahne har i yttrande till länsstyrelsen anfört att — då sökanden och hennes man vore skötsamma personer, som levde under fattiga omständigheter och vore i behov av den hjälp, de kunde erhålla, samt hade många barn — det ur denna synpunkt kunde med hänsyn till arvsfondens ändamål föreliggande skäl att avstå ifrågavarande arv eller del därav till sökanden.

Landsfiskalen i Slite distrikt har i yttrande till länsstyrelsen på det livligaste förordat bifall till ansökningen, varjämte *magistraten i Visby* i yttrande

till länsstyrelsen anfört, att med hänsyn till vad magistraten hade sig bekant intet funnes av beskaffenhet att tala emot bifall till ansökningen.

Länsstyrelsen har, då av utredningen i ärendet framginge, att starka skäl talade för ett avstående i förevarande fall av arvsfondens rätt till ifrågavarande arv till förmån för sökanden, tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört i huvudsak följande:

Enligt utredningen i ärendet är sökandens och hennes mans ekonomiska ställning svag. Stadgandet i 5 kap. 3 § i lagen den 8 juni 1928 om arv får därför anses vara tillämpligt å henne, varför ämbetet anser hennes ansökan vara förtjänt av beaktande. Beträffande storleken av den andel av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande bör tillerkännas sökanden, utgör enligt ämbetets mening den arvsordning, som gällt innan nyssnämnda lag trätt i kraft, en lämplig grundval för beräkning av denna andel. Enligt denna arvsordning skulle sökanden hava bekommit en sjättedel av behållningen i boet efter Johan Magnus Fredrik Gahne.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter synes mig skäligt, att någon del av kvarlåtenskapen efter Johan Magnus Fredrik Gahne efterskänkes till förmån för sökanden. I fråga om storleken av den andel, som bör avstås till sökanden, ansluter jag mig till kammaradvokatfiskalsämbetets förslag.

Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Johan Magnus Fredrik Gahne från Visby må avstås en sjättedel till Edla Johanna Charlotta Svensson, född Gustafsson.

12:o.

Rätten till arv efter häradsdomaren Johan Alfred Nilsson från Torpa socken. Den 6 september 1934 avled häradsdomaren Johan Alfred Nilsson från Norrtorpa Högagård i Torpa socken, Kronobergs län, vilken var född den 1 juli 1876, utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 183,194 kronor 47 öre. Till god man i boet för allmänna arvsfonden förordnade Sunnerbo häradsrätt den 26 september 1934 bankkamreraren Ossian Lekander i Ljungby.

Genom särskilda beslut den 15 juni 1935 och den 5 juni 1936 har Kungl. Maj:t, med stöd av 5 kap. 2 § lagen den 8 juni 1928 om arv, förklarat, att klander icke skulle för allmänna arvsfondens räkning äga rum mot vissa av Nilsson fällda, såsom muntliga testamentariska förordnanden bevakade yttranden av innehåll, bland annat, att Nilsson ämnat efterskänka sina fordringsanspråk på grund av vissa, av mindre bemedlade personer utfärdade reverser.

I proposition nr 202 till 1938 års riksdag, punkten 3, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter Nilsson finge avstås *dels* en tolfedel till vardera av Axel Petri Franzén och Hugo Timon Oscar Franzén, en tjugufjärdedel till vardera av Malte Carl Isak Magnusson och Malte Karl Isak Pettersson samt en sextiondel till Ida Malotta Johansson, vilka samtliga vore kusiner till Nilsson, *dels ock* ett belopp av 2,000 kronor till hushållerskan Eva Martina Gummesson.

Vidare föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 278 till 1938 års riksdag, att av ifrågavarande, arvsfonden tillfallna arv finge, utöver vad som föreslagits i propositionen nr 202, avstås en tjugufjärdedel till ytterligare en kusin till Nilsson, nämligen änkan Laura Sofia Isaksson, född Magnusson.

Enligt riksdagens skrivelse den 13 maj 1938, nr 252, blevo berörda förslag av riksdagen bifallna. Med stöd av riksdagens beslut har Kungl. Maj:t den 3 juni 1938 förordnat rörande utanordnande till vederbörande av ifrågavarande belopp.

I särskilda till Kungl. Maj:t ställda ansökningar hava följande kusiner till Nilsson gjort framställning om avstående av allmänna arvsfondens rätt till arvet efter Nilsson, nämligen hemmansägaren Frans Idof Johannesson i Tjuvarp Kullagård, Annerstads socken, änkan Anna Matilda Rosenqvist, född Christiansson, Byholma, Annerstads socken, f. d. folkskolläraren Anton Edward Landegren i Borås och kommunalnämndsordföranden Johan Alfred Petersson i Hästhult, Odensjö socken. Av dessa har änkan Rosenqvist numera avlidit.

Vidare hava följande kusinbarn till Nilsson i särskilda till Kungl. Maj:t ställda skrifter anhållit att få del av arvet efter honom, nämligen Emma Olivia Sandström, Bäckaryd, Nöttja, och Amanda Andersson, Skogshyddan, Agnesberg, samt Allan, Lennart och Nils Franzén, sistnämnda tre genom sin moder änkan Hulda Franzén, Grennatorssa, Moheda socken.

Slutligen har i en till Kungl. Maj:t ställd skrift jordbruksarbetaren Axel Gunnar Berg i Högalund, Byholma, Annerstads socken, anhållit att bliva tillerkänd ett belopp av 2,000 kronor av kvarlåtenskapen efter Nilsson.

Över ansökningarna hava utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Kronobergs län den 8 december 1938, den 7 februari 1939 och den 3 juli 1939 samt av kammaradvokatfiskalsämbetet den 14 december 1940, varjämte såväl länsstyrelsen som kammaradvokatfiskalsämbetet föranstaltat om närmare utredning i ärendet.

Samtliga förenämnda ansökningar, med undantag av Axel Gunnar Bergs, hava enligt Kungl. Maj:ts beslut innevarande dag icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vad beträffar Axel Gunnar Berg har han, som är född 1894, till stöd för sin ansökan anført, att han i 12 års tid haft anställning som dräng hos Nilsson, att han, som befunne sig i små ekonomiska omständigheter, hade hustru och 4 barn att försörja, samt att Nilsson flera gånger lovat att Berg skulle få en stuga på Nilssons gård, vilken stuga emellertid efter Nilssons död tillfallit Torpa kommun.

Av den i ärendet verkställda utredningen inhämtas, bland annat:

Enligt vad en person i orten uppgivit, skulle Nilsson hava lovat Berg en stuga på Nilssons ägor, vilken vid Nilssons frånfälle hade ett värde av 100 kronor, men nu, sedan Torpa kommun reparerat den, vore värd 500 kronor. Torpa kommun, som efter Nilssons död på grund av testamente erhållit honom tillhörig fast egendom, har ansett sig böra till Berg och hans familj som bostad hyresfritt upplåta ifrågavarande stuga. Under åren 1935—1940 har Berg för sig och sin familj av Torpa sockens fattigvårdsstyrelse åtnjutit fattigvårdsunderstöd med tillhoppa 353 kronor, men har fattigvårdsstyrelsen den 20 oktober 1940, under förutsättning att Bergs ansökning vinner bifall, beslutat avstå från sin fordran hos honom.

Godemannen, landsfiskalen i orten samt länsstyrelsen hava tillstyrkt Bergs ansökning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande meddelat, att den för allmänna arvsfonden förordnade gode mannen den 23 augusti 1939 avgivit slutlig redovisning för boets förvaltning, varav framgår, att den arvsfonden tillkommande behållningen i boet efter Nilsson slutligen uppgått till 81,381 kronor 60 öre. Med anledning av Bergs ansökning har ämbetet anfört bland annat:

Av utredningen i ärendet synes framgå, att Berg kan sägas hava stått den avlidne i livstiden nära. Med hänsyn härtill och då Berg jämväl befinner sig i torftiga ekonomiska omständigheter får stadgandet i 5 kap. 3 § i lagen den 8 juni 1928 om arv anses vara i ärendet tillämpligt å honom. Fog torde därför finnas för ett efterskänkande till hans förmån av allmänna arvsfondens rätt till viss del av kvarlåtenskapen efter den avlidne. I likhet med den för fonden förordnade godemannen, vederbörande landsfiskal och länsstyrelsen anser ämbetet, att till Berg bör avstås ett engångsbelopp, vilket belopp skäligen synes kunna bestämmas till tvåtusen kronor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst finner jag skäligt, att av ifrågavarande, allmänna arvsfonden tillfallna arv till Axel Gunnar Berg avstås ett belopp av 2,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter häradshövdingen Johan Alfred Nilsson från Torpa socken må avstås ett belopp av 2,000 kronor till Axel Gunnar Berg.

13:o.

Rätten till arv efter sjuksköterskan Anna Israelsson från Stockholm. Den 19 mars 1940 avled sjuksköterskan Anna Israelsson från Stockholm, vilken var född den 25 september 1887, utan att, såvitt framgår av en efter henne upprättad bouppteckning, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden. Behållningen i boet efter henne uppgick enligt bouppteckningen till 19,775 kronor 30 öre.

Genom ett den 31 december 1931 upprättat testamente, rörande vars tillkomst vittnesförhör för dödsfalls skull hållits den 7 januari 1932, hade Anna Israelsson förordnat, att, förutom viss annan egendom, hennes bibliotek skulle med full äganderätt tillfalla västra elementarläroverket för flickor i Jönköping (Santessonska skolan) eller den undervisningsanstalt för flickor, vartill nyssnämnda läroverk kunde hava ombildats, vari det kunde hava uppgått, eller varmed det eventuellt kunde hava blivit ersatt, samt att, sedan nyssnämnda ävensom vissa andra legat utgått, all hennes återstående behållna kvarlåtenskap skulle tillfalla sagda läroverk för att användas huvudsakligen till inköp av teologisk, historisk och litteraturhistorisk litteratur för lärarinnornas bibliotek. Under viss förutsättning skulle sist avsedda del av kvarlåtenskapen förvaltas som en fond, benämnd Anna Israelssons biblioteks-fond.

Sedan testamentet med därå den 31 mars 1939 tecknat tillägg den 20 april 1940 delgivits kammaradvokatfiskalsämbetet, har ämbetet den 26 april 1940 godkänt de i detsamma innefattade testamentariska förordnandena.

Anna Israelsson innehade ett den 1 april 1931 för henne av svenska livförsäkringsanstalten Trygg utfärdat försäkringsbrev å 5,000 kronor, att utbetalas den 1 april 1947 eller vid dödsfall dessförinnan. Enligt å försäkringsbrevet verkställd anteckning hade Anna Israelsson insatt sina arvingar såsom förmånstagare.

Vid Stockholms rådhusrätt hölls den 6 juni 1940 vittnesförhör för dödsfalls skull med sjuksköterskan Karin Sjöberger angående ett av henne den 27 maj 1940 under edlig förpliktelse avgivet intyg rörande vissa av den avlidna fällda yttranden, enligt vilka Anna Israelsson avsett att biblioteks-fonden skulle erhålla vad som utfölle å hennes livförsäkring.

Sedan dessa yttranden bevakats vid rådhusrätten såsom muntligt testamente efter den avlidna, delgavs det testamentariska förordnandet kammaradvokatfiskalsämbetet den 19 juni 1940.

Med utlåtande den 8 november 1940 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, av överståthållarämbetet med yttrande av den 16 oktober 1940 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnad skrift, däri advokaten K. F. Ljungholm såsom ombud för kommunala flickskolan i Jönköping — vilken vore samma undervisningsanstalt som förutvarande västra elementarläroverket för flickor därstädes — anhållit, att Kungl. Maj:t måtte förklara, att omförmälda försäkring skulle anses innefattad i boet efter Anna Israelsson och vara underkastad testamentets bestämmelser, eller, därest detta yrkande icke kunde bifallas, att försäkringen måtte avstås till förmån för kommunala flickskolan i Jönköping i enlighet med den avlidnas yttersta vilja.

Till stöd för ansökningen har Ljungholm i huvudsak anfört följande:

Den 1 april 1931 tecknade Anna Israelsson ifrågavarande livförsäkring med förordnande att vid dödsfall utfallande belopp skulle tillfalla hennes arvingar såsom förmånstagare. Anna Israelsson saknade vid försäkringens

tillkomst arvsberättigade släktingar och förordnandet måste med hänsyn därtill anses såsom synnerligen egendomligt. Det hade visat sig, att det föranletts av ett uttalande av den vid försäkringens tecknande medverkande agenten, att genom dylikt förordnande försäkringen skulle bliva skyddad i händelse av konkurs. Av yttranden, som Anna Israelsson föllt under sin sista sjukdom, hade framgått, att hon icke avsett att avhända sitt bo denna tillgång, utan tvärtom räknat med att densamma skulle ingå i dödsboet, vara underkastad hennes testamentariska förordnanden och enligt dessa tillfalla den för bibliotekets underhåll och komplettering avsedda fonden. Anna Israelsson, som icke önskat gynna allmänna arvsfonden, hade tydligen såsom sina arvingar räknat dem, som hon ihågkommit i sitt testamente, och hade alltså gjort sig skyldig till en bland allmänheten mycket vanlig förväxling av arvingar och testamentstagare.

Överståthållarämbetet har, under framhållande att av handlingarna i ärendet framginge, att frågan, huruvida livförsäkringsbeloppet skulle anses hava tillfallit allmänna arvsfonden eller icke, vore av tvistig beskaffenhet, vidare anfört följande:

Enligt överståthållarämbetets förmenande är denna tvistefråga av den natur att den i första hand bör vara föremål för avgörande vid domstol. Först om arvsfonden i denna ordning tillerkänts rätt till försäkringsbeloppet ifråga, kan fråga uppkomma om avstående av nämnda rätt. Av vad sålunda anförts läser följa att den arvsfonden tillkommande rätt, som i ansökningen avses, måste betraktas såsom allenast eventuell. För det fall att Kungl. Maj:t skulle finna angivna omständigheter icke utgöra hinder för ansökningens behandling i den ordning, som gäller för ärenden angående avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv, får överståthållarämbetet vidare anföra följande. Överståthållarämbetet finner det på grund av omständigheterna i ärendet osannolikt, att det varit Anna Israelssons avsikt att genom förmånstagareförordnandet tillerkänna arvsfonden rätt till livförsäkringsbeloppet vid hennes frånfälle. Starka skäl synas däremot tala för att Anna Israelssons avsikt — åtminstone omedelbart innan hon avlidit — varit den, att beloppet skulle tillfalla den i handlingarna omförmålda biblioteksfonden. Med hänsyn härtill och då sökanden får anses hava stått Anna Israelsson nära i den mening, som avses i 5 kap. 3 § arvslagen, har överståthållarämbetet under angivna förutsättning icke något att erinra mot bifall till framställningen i förevarande del.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande meddelat, att svenska livförsäkringsanstalten Trygg den 28 september 1940 å statsverkets checkräkning i riksbanken insatt ett belopp av 5,038 kronor 11 öre, utgörande allmänna arvsfonden tillkommande medel efter Anna Israelsson. Ämbetet har därefter anfört bland annat följande:

Det belopp, som utfallit på grund av ifrågavarande av Anna Israelsson den 1 april 1931 tecknade försäkring torde med hänsyn till hennes samma dag gjorda insättning av hennes arvingar såsom förmånstagare jämlikt stadgandena i lagen om försäkringsavtal den 8 april 1927 §§ 104 mom. 1 och 105 sista stycket rätteligen icke ingå i kvarlåtenskapen efter henne, utan tillfalla arvingarna, det vill säga i detta fall allmänna arvsfonden. Fondens rätt till försäkringssumman jämte vinstmedel grundas sålunda på försäkringsavtalet den 1 april 1931 med i anslutning därtill gjorda förmånstagareförordnande, vilket åtminstone icke genom anmälan hos försäkringsanstalten återkallats. Några omständigheter, som skulle föranleda därtill att den av Anna Israels-

son den 1 april 1931 företagna rättshandlingen icke skulle vara bindande för henne, hava icke förebragts.

De utav Anna Israelsson fällda yttranden, vilka bevakats såsom muntligt testamente efter henne, och vilka skulle utvisa, att hennes önskan varit, att försäkringen ifråga skulle tillfalla den universella testamentstagaren, uppfylla enligt ämbetets mening icke fordringarna på ett i laga ordning upprättat testamente, enär beträffande det testamentariska förordnandet icke så förfarits, som i 2 kap. 3 § lagen om testamente den 25 april 1930 stadgas. Anledning att å allmänna arvsfondens vägnar klandra ifrågavarande muntliga testamentariska förordnande föreligger alltså. Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst, få emellertid omvittnade, av den avlidna med avseende å hennes kvarlåtenskap fällda yttranden antagas utgöra ett riktigt uttryck för den avlidnas yttersta vilja, varför ämbetet anser klandertalan i förevarande fall icke böra anställas.

Frågan, huruvida försäkringsbeloppet skall anses hava tillfallit allmänna arvsfonden eller icke, är, såsom överståthållarämbetet framhållit, av tvistig beskaffenhet. Det synes mig emellertid opåkallat att denna fråga underställes domstols prövning. Då kommunala flickskolan i Jönköping med hänsyn till vad i ärendet upplysts får anses hava stått Anna Israelsson nära i den mening, som avses i 5 kap. 3 § lagen om arv, anser jag nämligen, att — även om arvsfonden skulle äga rätt till ifrågavarande livförsäkringsbelopp jämte vinstandel — detsamma dock bör avstås till förmån för skolan.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den rätt, allmänna arvsfonden må äga till ett belopp å 5,038 kronor 11 öre, som utfallit på grund av en av sjuk-sköterskan Anna Israelsson från Stockholm i svenska livförsäkringsanstalten Trygg tagen livförsäkring, må avstås till förmån för kommunala flickskolan i Jönköping.

Vad föredragande departementschefen under punkterna 1:o—13:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Öhman.

